

روزشمار جنگ

شنبه

۱ شهریور ۱۳۶۵

۱۷ ذیحجه ۱۴۰۶

۲۳ اوت ۱۹۸۶

۶۱۹

امروز سومین مرحله آموزش نیروهای غواص که خود را برای عملیات روی اسکله العمیه آماده می‌کنند، خاتمه یافت. نیروها در طول دوره آموزش، با انجام دادن مانورهای مختلف، حرکت به سوی اسکله، بالا رفتن و پرش از آن را تمرین می‌کردند. این مرحله از آموزش، پس از آن که در پایان مانور روز ۱۳۶۵/۵/۲۹ در اسکله "آذرپاد" (در جزیره خارک) فرمانده کل سپاه بر پی‌گیری تمرین‌ها تأکید کرد، انجام شد که سه روز ادامه داشت. در این مدت نیروها سه مرتبه در شب و سه مرتبه در روز تمرین کردند. در این تمرین‌ها نیروهای غواص در فاصله‌های معین (۲ تا ۵ کیلومتری) تا اسکله آذرپاد، در آب رها می‌شدند و می‌بایست پس از

آموزش غواصی در موقعیت‌ها و وضعیت‌های گوناگون و دشوار

رساندن خود به اسکله، از نقاط مختلف آن بالا می‌رفتند. طولانی‌ترین مسافت طی شده در این مرحله، پنج کیلومتر بود که موفقیت نیروها در پیمودن آن، موجب امیدواری مسئولان به اجرای پیروزمندانه عملیات آتی شد. در آخرین مرحله از این تمرین‌ها، نیروها در ساعت ۱۹ پس از رها شدن در دو مسیر دو ستون تشکیل دادند و درحالی که پیشاپیش هر ستون، راهنمای گروه که مسئول خواندن قطب‌نما بود، حرکت می‌کرد، به سوی هدف پیش رفتند. در طی مسیر برای این که جریان آب آنها را از همدیگر دور نکند، با طناب انسجام بین خود را حفظ می‌کردند. نیروها پس از رسیدن به اسکله، از آن بالا رفتند و عملیات پرش از اسکله آذریاد را از ارتفاع ۱۰ متری انجام دادند. این تمرین برای این بود که در صورت وقوع هرگونه حادثه احتمالی در حین عملیات اصلی، آمادگی پریدن از روی اسکله را داشته باشند.^(۱)

شایان ذکر است که این نیروها از ۱۳۶۵/۲/۲۷ تاکنون سه مرحله آموزشی را به‌ترتیب در رودخانه کارون، نهرقاسمیه و جزیره خارک طی گذرانده‌اند (ضمیمه دارد).

۶۲۰

با توجه به نزدیک شدن زمان عملیات "دربندیخان"، امروز نیز جلسه‌ای به منظور بررسی اقدامات انجام‌شده برای رفع نواقص موجود - که قبلاً یاد شد - در قرارگاه نجف برگزار شد. در این جلسه فرماندهان یگان‌های عملیاتی، ضمن اعلام میزان آمادگی یگان‌ها و مشکلات موجود، درباره طرح مانور عملیات نیز نظر خود را بیان کردند.^(۲) از جمله مشکلاتی که در این جلسه مورد بررسی قرارگرفت، شناسایی نکردن دو محور "شاخ خشیک" و "شاخ سورمر"، نداشتن دید بر دشمن، دید دشمن بر مواضع و عقبه خودی و نیز کمبود مهمات بود.^(۳)

در همین منطقه عملیاتی امروز چهار تن از نیروهای دژبانی را افراد ضدانقلاب اسیر کردند، که ضدانقلاب دو نفر از آنان را به شهادت رساندند و دو نفر دیگر را به عراق تحویل دادند. نظر مسئولان عملیات این است که چون دو دژبان اسیرشده اطلاعاتی از کار شناسایی و طرح مانور و سازمان رزم لشکر ۲۷ حضرت رسول (ص) در منطقه عملیاتی دربندیخان ندارند، مشکلی در روند کار این لشکر پیش نخواهد آمد.^(۴) همچنین امروز سرتیم گروه شناسایی اطلاعات عملیات لشکر ۲۷ حین عبور از میدان مین در ارتفاع "تپه سرخه" در منطقه عملیاتی دربندیخان در برخورد با یکی از مین‌های تعبیه شده به شهادت رسید.^(۵)

همچنین طبق گزارش‌های رسیده، کارهای فریبنده‌ای که نیروهای خودی در سه منطقه "مریوان"، "سومار" و "سورکوه" (پنجوین) انجام داده‌اند، مؤثر واقع شده‌است و اقدامات دشمن از قبیل ثبت تیر و افزایش آتش توپخانه، نشانه حساس شدن او به این مناطق است.^(۶)

۶۲۱

فرمانده کل سپاه امروز در قرارگاه نجف در جمع فرماندهان یگان‌های عملیاتی حاضر در منطقه دربندیخان، سخنانی ایراد کرد که توجه به آن می‌تواند وضعیت جنگ و مشکلات موجود در این مقطع را به خوبی ترسیم کند. برادر محسن رضایی در این سخنان از

فرماندهان حاضر در جلسه خواست با کنار گذاشتن تردیدها و احساس ضعف‌ها در اجرای فرمان امام، استمرار عملیات‌های بزرگ و عملیات‌های ایذایی را سرعت بخشند. وی پس از اشاره به گزارش فرماندهان یگان‌ها درباره وضعیت آمادگی نیروهای خود و تأکید آنها بر کمبود قوا و تجهیزات، گفت: «وقتی فرماندهان یگان‌ها گزارش می‌دادند و رکود و عدم حرکت برادران را دیدم، غصه دلم را گرفت و چهره شهدای عزیزی که از میان ما رفته‌اند، در جلو چشمم مجسم شد.» وی در حالی که بغض گلویش را می‌فشرد و لحظاتی صحبت‌هایش قطع می‌شد، خصوصیات فرماندهانی چون شهید "باکری"، شهید "زین‌الدین" و دیگران را برشمرد و از استقامت، روحیه و آمادگی آنها به نیکی یاد کرد.

برادر رضایی از عشق به‌عنوان مهم‌ترین عامل تقویت‌کننده عقل یادکرد و با اشاره به تأکید مکرر قرآن، بر مداومت در حمله و تعقیب دشمن و نیز یادآوری سخنان اخیر امام درباره انجام دادن عملیات ایذایی علیه دشمن، گفت: «چند روز قبل که خدمت امام بودیم، امام برای اولین بار فرمودند: سرعت عمل به‌خرج دهید، حرکت کنید و ادامه بدهید.» فرمانده کل سپاه سپس با مطرح کردن این سؤال که چرا امام نمی‌گویند امسال سال پیروزی است، بلکه می‌گوید: «امسال ان‌شاءالله باید سال پیروزی باشد.» گفت: «امام از سوی ما نگرانی دارد و نگرانی ایشان از این است که رزمندگان تا چه حد می‌توانند همت کنند.»

وی افزود: «ما داشتیم خودمان را برای عملیات اصلی آماده می‌کردیم ولی این سیاست جدید امام در تأکید بر استمرار عملیات ولو ایذایی - که قطعاً در آن خیر و برکت و حتماً یک رازی هست - ما را وامی‌دارد که از زمان استفاده کنیم و سریع باشیم. امام اولین بار است که در جزئیات به این صورت دخالت می‌کنند. البته ما مشکلات شما را درک می‌کنیم ولی باید تزلزلی را که در دشمن و حامیان او به وجود آمده را نیز دید و معلوم نیست سال دیگر و یا حتی چند ماه دیگر وضع به‌همین صورت باقی بماند و باید از این توفیق الهی استفاده کرد.» وی سپس از فرماندهان خواست تا جایی که می‌توانند امکانات جمع‌آوری کنند و اگر نیازها برطرف نشد، باید با توکل به خدا و با تدبیر و عقلی که وصل به عشق و ایمان باشد، جلو رفت.

فرمانده کل سپاه همچنین به وجود برخی تردیدها در مورد قاطعانه حمایت نکردن مسئولان سیاسی از ادامه جنگ و طرح حل جنگ از راه دیپلماتیک اشاره کرد و افزود: «اکنون اصل اسلام در خطر است و نمی‌توان یک قدم عقب‌نشینی کرد. این که حالا بیاییم برای آینده خط و نشان بکشیم و یا شما بگویید "آقا یک عده در عقبه نشسته‌اند و دارند آینده را تقسیم می‌کنند. غنایم را تقسیم می‌کنند." شما چه کار دارید؟!... ما الآن فقط موظف به دفاع از اسلام هستیم.»^(۷)

سوخت در شمال استان "دیاله" عراق را جنگنده بمبافکن‌های نیروی هوایی ارتش به شدت بمباران کردند.^(۸) عراق در اطلاعیه نظامی خود در این باره اعلام کرد: «یک هواپیمای جنگنده ایران با نفوذ به مرزهای بین‌المللی، مناطق مسکونی استان "دیاله" را بمباران کرده است.»^(۹)

۶۲۳

فرمانده نیروی دریایی ارتش (ناخدا ملک‌زادگان) در گفت‌وگویی با خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره این ادعای روزنامه سوئدی که «یک نفت‌کش نیروی را ناوشکن‌های امریکایی در خلیج فارس اسکورت کرده‌اند.» گفت: «ناوهای امریکایی در آب‌های منطقه و در محدوده نیروی دریایی جمهوری اسلامی استقرار دارند و توسط یگان‌های ما تحت نظر هستند.» وی افزود: «هنگامی که یک نفت‌کش در آب‌های منطقه در حال تردد می‌باشد، ممکن است یک ناوشکن امریکایی نیز به‌طور تصادفی حین گشت، مسافتی حدود ۱۱ الی ۱۵ مایل را به دنبال کشتی نفت‌کش طی کند و سپس به محدوده خود برگردد، در نتیجه، این‌تصور برای خدمه کشتی نفت‌کش پیش می‌آید که توسط ناوگان امریکایی اسکورت می‌شوند، در حالی که چنین نبوده است.»^(۱۰)

یادآوری می‌شود که روزنامه "داگنس نیتر" چاپ استکهلم نوشته بود: «یک کشتی نظامی امریکایی، یک کشتی تجاری نیروژ را هنگام عبور از آب‌های خلیج فارس اسکورت کرده است. این واقعه بدون اطلاع مقامات نیروی صورت‌گرفته و احتمالاً موجب به وجود آمدن یک مسئله سیاسی خواهد شد، زیرا این امر نوعی دخالت امریکا در جنگ ایران و عراق تلقی می‌شود.»^(۱۱)

۶۲۴

"عبدالرحمن قاسملو" رهبر حزب دمکرات کردستان در گفت‌وگویی با روزنامه "تایمز" تصریح و تأکید کرد که سرگرم کردن ده‌ها هزار تن از نیروهای ایرانی در منطقه شمال غرب کشور و دورنگه داشتن آنها از جبهه اصلی در جنگ عراق علیه ایران، به عراق کمک می‌کند. وی در مصاحبه با "تایمز" گفت: «ما و عراقی‌ها در عمل دریافته‌ایم که یک دشمن مشترک داریم، ولی ما جنگ با تهران را پیش از عراقی‌ها آغاز کردیم و این جنگ را مدت‌ها پس از پایان جنگ ایران و عراق نیز دنبال خواهیم کرد.» قاسملو درباره تأثیر این اقدام حزب دمکرات در روند جنگ، گفت: «من فکر می‌کنم این بزرگ‌ترین کمک به عراقی‌ها باشد که دویست هزار تن از نیروهای دولتی را در کردستان نگه داشته‌ایم و از طرفی دیگر، درگیری عراق با نیروهای دولتی نیز از فشار آنها به ما می‌کاهد.»

وی در توجیه رابطه با یک دولت بیگانه گفت: «ما متعلق به هیچ کشوری نیستیم و در صحنه شطرنج سیاست پیچیده کردستان، هر یک از گروه‌های گوناگون به‌صورتی با یکی از دولت‌های منطقه همکاری می‌کنند و کردهای شورشی ایران که درگیر اختلاف‌های عمیق داخلی نیز هستند، اغلب به بغداد وابستگی دارند در حالی که گروه‌های شورشی عراق از حمایت تهران و دمشق برخوردارند.» قاسملو در ادامه، تعداد نیروهای تحت امر خود را

۱۰ هزار تن اعلام کرد و افزود: «این نیروها موفق شده‌اند کنترل منطقه را از دست نیروهای دولتی خارج کنند.» وی در عمل حساب نیروهای وابسته به سپاه را از دیگر نیروهای نظامی و انتظامی منطقه جدا دانست و ادعا کرد: «از میان سه هزار پایگاه نظامی که در نقاط مختلف کردستان مستقر شده‌اند، ۹۵ درصدشان چنانچه ما به آنها حمله نکنیم، مزاحمتی برای ما ایجاد نمی‌کنند؛ به عبارت دیگر ما فقط با ۵ درصد از نیرویی که در کردستان مستقر شده‌اند، مسئله داریم و آنها بنیادگرایان مذهبی [سپاه پاسداران] هستند.»

وی درباره عملیات آینده ایران گفت: «آیت‌الله خمینی یقیناً سالگرد ششمین سال جنگ را مانند روزهای سمبلیک دیگر، وسیله تبلیغ قرار خواهد داد و در این روز حتی به قیمت خسارات و تلفات عمده، دست به حمله‌های غافل‌گیرانه خواهد زد.» وی افزود: «هجوم بزرگ، مقاصد جمهوری اسلامی را برآورده نخواهد کرد و باعث شکست عراق نیز نخواهد شد.» به نظر وی، هجوم بزرگ همزمان از جنوب و مرکز جبهه ۱۱۲۶ کیلومتری صورت خواهد گرفت و هدف عمده آن جدا کردن استان بصره از بغداد خواهد بود.

قاسملو در خاتمه، درباره تأثیر کاهش درآمدهای ارزی ایران در جلو افتادن زمان عملیات جنگی، گفت: «درآمد جمهوری اسلامی از نفت - که در حال حاضر تنها منبع ارزی ایران است - امسال به یک سوم میزان درآمد سال گذشته کاهش یافته‌است، لذا حکومت تهران دریافته اگر حال یک اقدام جدی درباره جنگ انجام ندهد، در آینده قادر به عمل نخواهد بود زیرا بحران‌های موجود در ایران به ویژه بحران اقتصادی چنین اجازه‌ای را به آنها نخواهد داد.»^(۱۲)

۶۲۵

ششمین کاروان "راهیان کربلا" از استان کردستان شامل دو گردان رزمی - تخصصی، امروز طی مراسمی از سنجند عازم جبهه‌های نبرد شد.^(۱۳)

۶۲۶

حمله آینده ایران و موقعیت صدام حسین در عراق، یکی از مباحث اصلی مورد بحث در برخی منابع و محافل سیاسی است؛ از جمله هفته‌نامه امریکایی "یو.اس. نیوز" در شماره اخیر خود در این باره نوشته است: «برخی از همپیمانان صدام در خاورمیانه از آن بیم دارند که مشکلات اقتصادی جدی و تغییری که در اوضاع جنگ ایران و عراق به وجود آمده، شخصیت قدرت‌مند بغداد را در برابر یک کودتا قرار دهد. این همپیمانان به‌طور خصوصی به ایالات متحده فشار می‌آورند تا ضمن کمک فوری به عراق، مانع تغییر رژیم بغداد و گسترش اندیشه‌های آیت‌الله خمینی در سراسر خاورمیانه شود.»^(۱۴) این مجله افزوده‌است: «کارشناسان، فعالیت‌های اخیر عراق را به عنوان یک اقدام عاجزانه جهت کشاندن تهران به سرمیز مذاکرات ارزیابی می‌کنند و در عین حال معتقدند تشدید جنگ اقتصادی توسط عراق، ایران را به آغاز کردن یک حمله عظیم زمینی در ماه آینده مجبور خواهد کرد.» طبق پیش‌بینی این مجله، عملیات بزرگ ایران در ماه آینده، به قصد قطع کردن ارتباط عراق با کویت و عربستان

سعودی آغاز خواهد شد و واکنش امریکا در برابر پیروزی ایران چنین خواهد بود: «در واشنگتن پیروزی ایران یک فاجعه برای امریکا ارزیابی می‌شود و این نگرانی احتمالاً امریکا را وادار به مهیا کردن کمک‌های نظامی به اصطلاح غیرکشنده برای عراق خواهد کرد.»^(۱۵)

در همین مورد روزنامه "جروز آلم پست" چاپ اورشلیم، امروز نوشت: «آنهایی که اوضاع عراق را از نزدیک دنبال می‌کنند، می‌گویند که هیچ نشانی مبنی بر وجود خطر فوری علیه رژیم صدام حسین به چشم نمی‌خورد و ناراضی‌های عمومی در یک رژیم دیکتاتوری مانند عراق هراندازه هم گسترده باشد قادر به سرنگون کردن حکومت نخواهد بود.»^(۱۶)

روزنامه "داوار" ارگان "اتحادیه کارگران اسرائیل"، در این باره نوشت: «جنگ ایران و عراق که ماه آینده به هفتمین سال خود گام می‌گذارد، ظاهراً جنگی است که در آن هیچ یک از دوطرف متنازع قادر به پیروزی نیست ولی به تدریج نشانه‌های ضعفی از برتری نظامی ایران به چشم می‌خورد که اشغال بندر نفتی "فاو" یکی از نخستین بازتاب‌های آن است.» در ادامه گزارش با اشاره به شدت نگرانی عراقی‌ها از امکان هجوم زمینی تازه ایران، آمده‌است: «صدام حسین ضمن درک این مطلب که افراد ارتش وی روحیه خود را از دست داده‌اند و انتقادهای فزاینده‌ای از او در ارتش و خارج از آن در مورد شیوه اداره جنگ وجود دارد، به نحو موبایانه‌ای قسمتی از اختیارات خود را به دیگران واگذار کرده تا اگر عراق در جنگ شکست خورد، مسئولیت آن را به عهده همه اعضای کمیته رهبری حزب بعث گذاشته باشد و تنها او مقصر جلوه نکند.» این گزارش افزوده است: «اگر ارتش عراق موفق به خنثی ساختن حمله آینده ایران شود، این موفقیت ضمن استحکام موقعیت صدام حسین، دوباره امیران ارتش را به دور او جمع می‌کند، ولی در صورت شکست ارتش عراق، موقعیت صدام در داخل کشور ضعیف‌تر شده، ادامه حکومت او با خطر جدی روبه‌رو خواهد شد.»^(۱۷)

۶۲۷

در واکنش به اظهارات روز گذشته آیت‌الله خامنه‌ای در مراسم نماز جمعه تهران که تهدید به قطع کامل صدور نفت از خلیج فارس در صورت قطع صدور نفت ایران از این آب‌راه کرده بود، مطبوعات کشورهای منطقه به خصوص کویت با اعتراف به حمایت‌های خود از عراق، این حمایت‌ها را وظیفه خود و برخاسته از قومیت عربی دانستند.

روزنامه "الرأی العام" با اختصاص دادن سه مقاله امروز خود در مورد هشدارهای ایران به کشورهای منطقه، نوشت: «این تهدیدها به صورت مستمر علیه کشورهایی که وظیفه خود را در حمایت از عراق انجام دهند، عنوان می‌شود ... تهدید یا گسترش دامنه جنگ و زدن کشتی‌ها و نفتکش‌ها در کرانه جنوبی خلیج فارس و آب‌های منطقه‌ای کشورهای حاشیه خلیج فارس، موجب بحرانی شدن اوضاع و دخالت نیروهای بیگانه در منطقه خواهد شد.»
الرأی العام تأکید کرد: «حمایت کشورهای عربی حوزه خلیج فارس از عراق از اصول قوم‌گرایی و حقایق ملی و قومی این کشورها سرچشمه می‌گیرد و عنوان کردن تهدیدهایی مبنی بر

بالا بردن سطح خشونت در منطقه، باعث تغییر این حقایق نخواهد شد و امیدواریم که عنوان‌کنندگان این تهدیدها درک کنند که اصل زور و ارعاب، در برابر ایمان، اعتماد به نفس، منطق و مشروعیت، همچنان خوار و محدود خواهد ماند.^(۱۸)

روزنامه "الاضواء" چاپ بحرین نیز در این باره نوشت: «اظهارات آقای خامنه‌ای بدون شک ثابت می‌کند که ایران به لجاجت و یک‌دندگی خود ادامه می‌دهد و در اندیشه هیچ‌گونه تلاش برای برقراری صلح در منطقه نیست.» این روزنامه تأکید کرد: «کشورهای خلیج عربی [خلیج فارس] تهدیدهای ایران را رد می‌کنند و دعوت خود را برای برقراری صلح در منطقه، تکرار می‌نمایند.»^(۱۹)

۶۲۸

صدام در پیامی برای ریگان رئیس‌جمهوری آمریکا، از تلگراف تبریک وی به مناسبت عید قربان تشکر و قدردانی کرد. به گزارش رادیو اردن، صدام در پیام خود ضمن تأکید به صلح‌خواهی خود در منطقه، از اهداف صلح‌جویانه ریگان قدردانی کرده‌است. در این پیام، صدام به ریگان با اصرار تأکید کرده‌است که خواهان امنیت و صلح است.^(۲۰)

صلح‌طلبی صدام تضاد آشکاری با سخنان "ناجی الحدیثی" مدیر روزنامه انگلیسی زبان "بغداد آبرور" دارد که از غرب برای جنگ‌افروزی عراق در منطقه، پاداش طلبیده‌است: «ما تغییر نکرده‌ایم این جهان است که سرانجام شروع به بازسازی سیاست خود با عراق کرده‌است. امروز ما با جنگ علیه ایران، آینده جهان غرب و کشورهای در حال رشد را تضمین می‌کنیم و به نظر من باید غرب در مقابل آن به ما پاداش بدهد.»^(۲۱)

۶۲۹

به دنبال سفر اخیر وزیر دفاع عراق به مصر و موافقت آن کشور با ارسال سلاح و مهمات به عراق، امروز گروهی از کارشناسان نظامی مصری با یک هواپیمای نظامی، قاهره را به قصد بغداد ترک کردند تا به دیگر نیروهای مصری که قبلاً وارد پایتخت عراق شده‌اند، ملحق شوند و در زمینه دفاع هوایی به ارتش عراق کمک کنند. روزنامه "السفیر" چاپ لبنان با اعلام این مطالب، افزود: «در حال حاضر یک هیئت نظامی عراق به منظور بررسی مهمات درخواستی، در کارخانه‌های تسلیحاتی مصر به سر می‌برد. همچنین عراق قصد دارد به واسطه مصر از اسرائیل برای تأمین سلاح‌های مورد نیازش کمک بگیرد.»^(۲۲)

مطبوعات کویت نیز در این باره نوشته‌اند: «به دنبال دیدار وزیر دفاع عراق از مصر، عراق مقادیری سلاح و مهمات به ارزش دو میلیون دلار از مصر خریده است که این سلاح‌ها شامل انواع گلوله‌های توپ و جنگ‌افزارهای ساخت این کشور می‌باشد.» این مطبوعات همچنین افزوده‌اند: «عراق قرار است دو میلیارد دلار اسلحه از مصر خریداری کند.»^(۲۳)

روزنامه "الشرق الاوسط" چاپ عربستان نیز در این باره به نقل از منابع مطلع در قاهره، نوشته‌است: «در مذاکرات وزیران جنگ عراق و مصر، تجهیز عراق به موشک‌های ساخت مصر

و نصب آنها روی شناورهای مجهز به موشک انداز به منظور استفاده از آنها در شط العرب نیز مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. در ضمن، این ادوات مجهز به دستگاه‌های هشداردهنده متحرک می‌باشند.^(۲۴)

خبرگزاری یونان نیز در این باره گزارش داد: «مصر به زودی مقادیری سلاح از جمله هواپیما و راکت به ارزش ۵۰۰ میلیون دلار در اختیار رژیم عراق خواهد گذاشت. شورای همکاری خلیج فارس هزینه این تسلیحات را به عهده گرفته و دو کشور از این شورا این مبلغ را به حساب دولت مصر در بانک مرکزی قاهره واریز خواهند کرد. این سلاح‌ها تولید مشترک مصر و چند شرکت اروپایی می‌باشد.» همین خبرگزاری در گزارشی دیگر اعلام کرد: «عراق به زودی شروع به برگزاری مذاکراتی با دولت ترکیه جهت خرید مقادیری سلاح از این کشور می‌کند.» در این مورد نیز همان شورا به عراق احسان خواهد کرد: «شورای همکاری خلیج فارس از نظر مالی عراق را یاری خواهد داد.»^(۲۵)

۶۳۰

در پی مسافرت چند روز پیش (۲۸ و ۲۹ مرداد) "فاروق الشرع" وزیر امور خارجه سوریه به تهران و تسلیم پیام "حافظ اسد" به مقامات ایران، امروز نیز "عبدالحلیم خدام"، معاون رئیس جمهوری سوریه وارد تهران شد و دومین پیام "حافظ اسد" را به رئیس جمهوری ایران، تسلیم کرد و چند ساعت بعد از ورود، تهران را ترک کرد. خبرگزاری جمهوری اسلامی از دمشق در این باره به نقل از رادیو دمشق گزارش داد: «سفر خدام معاون رئیس جمهوری سوریه به ایران به دلیل تحولات اخیر در جنگ عراق علیه ایران می‌باشد.»^(۲۶) رادیو دمشق سپس به نقل از "خدام" گفته است: «ما مطمئنیم اگر جنگ نبود، امروز صدها هزار ایرانی در کنار سوریه در مقابل رژیم اشغالگر قدس قرار داشتند.»^(۲۷)

روزنامه کویتی "السیاسه" در این باره نوشت: «سفرهای مسئولان بلندپایه سوری به تهران، در پی ارسال نامه‌ای از "فهد" پادشاه عربستان سعودی به حافظ اسد رئیس جمهوری سوریه، صورت گرفته است.» به نوشته این روزنامه، نماینده ویژه "فهد" پس از حملات هوایی عراق به منابع نفتی ایران و تهدیدهای اخیر آقای خامنه‌ای در خطبه‌های نماز جمعه تهران، مشورت‌هایی را با مقامات سوری انجام داده و در سفر "فاروق الشرع" به تهران، قرار شد عبدالحلیم خدام نیز قبل از مسافرت به تهران با "حریری" نماینده ویژه "فهد" ملاقات کند.^(۲۸) رادیو اسرائیل نیز در گزارشی درباره سفر مقامات سوری به ایران، گفت: «در روابط تهران و دمشق امری که اکنون چنین سفرهای فوری و مکرری را ایجاب نماید، وجود ندارد ولی توسعه جنگ در خلیج فارس می‌تواند علت اصلی این سفرهای پیاپی باشد.»^(۲۹) رادیو بی.بی.سی نیز در این باره گفت: «ممکن است سوریه هشدار ایالات متحده را به ایران ابلاغ کرده باشد.»^(۳۰) خبرگزاری آلمان غربی نیز این پیام را یک درخواست برای متوقف کردن حملات ایران به کشتی‌های کشورهای عربی، خواند. و افزود: «این نکته قابل توجه است که

طی چهار روز گذشته هیچ‌گونه حمله‌ای از سوی ایرانی‌ها علیه کشتی‌رانی در خلیج فارس گزارش نشده است.^(۳۱)

۶۳۱

به گزارش خبرگزاری "تانیوگ"، "رابرت موگابه" نخست‌وزیر زیمبابوه در مصاحبه‌ای با مجله "افریک آسیا" گفت: «هدف ما کوشش برای ایجاد هماهنگی و آوردن ایران و عراق بر سر میز مذاکره است.» این نخستین اظهارنظر رسمی از میزبان کنفرانس سران کشورهای غیرمتعهد است که درباره تصمیم این کشورها (یعنی ایجاد زمینه مذاکرات به منظور حل صلح‌آمیز جنگ شش‌ساله خلیج فارس) بیان شده است. تانیوگ افزود: «موگابه ضمن تلقی این موضوع به عنوان یک نقطه شروع، بدگمانی خود را در این باره که مبدا کنفرانس کشورهای غیرمتعهد در مرحله درخواست قطع جنگ از کشورهای متخاصم، متوقف شود، اظهار داشت.»^(۳۲)

۶۳۲

"ضیاءالحق" رئیس‌جمهوری پاکستان، در مصاحبه با روزنامه‌های عربستان با تأکید بر بی‌طرفی کشورش در جنگ ایران و عراق، گفت: «موضع پاکستان در جنگ ایران و عراق بی‌طرفی کامل است. تلاش‌های زیادی برای پایان دادن به جنگ نمودیم ولی متأسفانه نتیجه نداشت. تنها کاری که ما می‌توانیم انجام دهیم این است که برای توقف جنگ دعا کنیم، زیرا پایان جنگ معجزه است و امیدواریم که ایران تلاش‌های سازمان ملل را بپذیرد.»^(۳۳) وی افزود: «کمیته حسن نیت اسلامی، گروه کشورهای غیرمتعهد و دبیرکل سازمان ملل هنوز متعهد به یافتن راه‌حلی برای پایان این جنگ هستند و از هیچ‌گونه تلاشی در این زمینه خودداری نمی‌کنند.» وی برای انجام دادن مراسم حج در مکه به‌سرمی‌برد و این سخنان را بعد از ملاقات اخیر خود با وزیر خارجه جمهوری اسلامی ایران که در پاکستان انجام شد، ابراز کرده است.^(۳۴)

۶۳۳

مجله "ساوت" چاپ لندن در آخرین شماره خود طی گزارشی درباره دادگاه رسیدگی به دعاوی کشورهای غرب - به ویژه آمریکا و انگلستان - با ایران که در لاهه جریان دارد، نوشته است: «دادگاه لاهه در هلند که سه سال است به‌طور مداوم به بررسی این دعاوی پرداخته، اکنون به پیش‌رفت‌هایی در این زمینه نائل شده است.» منبع یادشده نتیجه‌گیری کرده است که پرداخت غرامت‌های سنگین به شرکت‌های نفتی غرب و خرید مواد غذایی، اسلحه و مواد خام صنعتی از اروپا، آمریکا و دیگر کشورهای آزاد دنیا، همه نشانه‌های آشکاری از تغییر روش ناگهانی رژیم اسلامی ایران در مورد شرق و غرب برای جبران کمبود ارز حاصل از فروش نفت خام می‌باشد. این مجله سپس افزوده است: «علائم بازگشت کمپانی‌های غربی به تهران و متقابلاً رفت و آمد نمایندگان حکومت اسلامی ایران به شرکت‌های بزرگ بین‌المللی را که با پیشنهادهایی آسان و پرسود آنها را ترغیب به همکاری می‌کنند، از هم اکنون به‌خوبی می‌توان مشاهده کرد.»^(۳۵)

OOO

ضمیمه گزارش: ۶۱۹. مقدمات عملیات کربلای ۳ (آموزش نیروها)

به طور کلی آموزش نیروهای غواص لشکر امام حسین (ع) بعد از والفجر ۸ و با هدف انجام دادن عملیات در "هور" و یا سایر خطوط پدافندی آغاز شد، اما با مطرح شدن عملیات دریایی، آموزش‌های یاد شده متناسب با ویژگی‌های این نوع عملیات، برنامه‌ریزی و اجرا شد و طی آن، نیروها بعد از گذراندن آموزش‌های عمومی، آموزش‌های تخصصی خود را نیز آغاز کردند. در نخستین مرحله، نیروها به مدت دو ماه در رودخانه کارون به فراگیری آموزش‌های بدن‌سازی و شیوه‌های مختلف عبور از موانع با تجهیزات و همچنین آشنایی با جزر و مد در قسمت‌های مختلف رودخانه پرداختند، به گونه‌ای که توانستند روزانه ۲۵ بار عرض رودخانه خروشان کارون را طی کنند.

"مرحله دوم آموزش از اول مرداد ۱۳۶۵ در نهر "قاسمیه" و در دهانه ارونند - به دلیل اتصال به دریا، ویژگی‌های شبیه به منطقه اصلی عملیات و اسکله‌های مورد هدف، همچنین نزدیکی به منطقه اصلی - شروع شد. خصوصیات منطقه جدید آموزش، مانند محدود نبودن آب و شور بودن آن و جزر و مدهای شدید، کار را برای نیروها مشکل‌تر می‌کرد. در این مرحله نیروها به هنگام جزر، شناکان به طرف "بویه ۳" (نخستین عارضه مصنوعی در فاصله ۳ کیلومتری دهانه ارونند) می‌رفتند و با شروع مد، بر می‌گشتند. آنها برای کسب آمادگی بیش‌تر، این تمرین را چند بار تکرار کردند.

نیروها در مرحله سوم آموزش خود، در ۱۳۶۵/۵/۲۶ وارد خارک شدند و پس از تمرین‌های مختلف مانوری را در ۱۳۶۵/۵/۲۹ در حضور فرمانده کل سپاه به شرحی که در متن خبر آمد، اجرا کردند. در پایان این آموزش‌ها، نیروهای غواص دو مانور را در جزیره خارک برگزار کردند که اولی با فرض موفقیت در مأموریت و دومی با احتمال عدم پیروزی طراحی شده بود که در این صورت گردان "سوار شناور" می‌بایست خود به تنهایی و بدون اتکا به نیروهای غواص، عملیات را انجام دهد.^(۳۶)

لازم به یادآوری است که همزمان با آموزش غواص‌ها در خارک، نیروهای گردان "سوار شناور" نیز که از قبل با اسلحه و تجهیزات لازم، آموزش‌هایی از قبیل سکان‌داری، حرکت و عملیات با قایق و رزم شبانه را پشت سر گذاشته بودند، آموزش‌های جدید خود را در کنار دیگر نیروها با استفاده از قایق‌های "کوثر" و "عاشورا" ادامه می‌دادند و پاک‌سازی و پدافند اسکله‌ها را تمرین می‌کردند. به این ترتیب "سوار شناور"ها به عنوان نیروهای پشتیبانی و احتیاط غواص‌ها، در تمام مراحل مانور همراه آنها بودند.^(۳۷)

منابع و مأخذ روزشمار ۱۳۶۵/۶/۱

- ۱- سند شماره ۶۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "عملیات لشکر ۱۴ در اسکله العمیه". گزارش راوی لشکر ۱۴ در عملیات کربلای ۳، راوی: سید محمد اسحاقی، آذر ۱۳۶۵، صص ۳۴ و ۳۵.
- ۲- سند شماره ۱۲۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه نجف در عملیات منتفی شده بنی‌هاشم (دربندیخان)، راوی: امیر رزاق‌زاده، ۱۳۶۵/۵/۲۶ تا ۱۳۶۵/۶/۶، صص ۸۶ تا ۱۱۷.
- ۳- سند شماره ۱۲۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت راوی قرارگاه نجف در عملیات منتفی شده بنی‌هاشم (دربندیخان)، راوی: امیر رزاق‌زاده، ۱۳۶۵/۶/۳ تا ۱۳۶۵/۶/۷، صص ۱۷.
- ۴- سند شماره ۲۹۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "عملیات منتفی شده بنی‌هاشم (دربندیخان)"، گزارش راوی تیپ ۳۳ المهدی، راوی: محمدعلی مینو، ص ۱۳.
- ۵- سند شماره ۲۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: عملیات منتفی شده بنی‌هاشم (دربندیخان)، گزارش راوی لشکر ۲۷ حضرت‌رسول(ص): محمدرضا ثانی‌زاد، ص ۱۹.
- ۶- مأخذ شماره ۲، صص ۱۱۷ تا ۱۲۱ و نوار شماره ۲۰۳۵۲.
- ۷- سند شماره ۱۹۴۹۸ پ. ن مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: محسن رضایی، فرمانده کل سپاه (قرارگاه نجف)، ۱۳۶۵/۴/۲۶، نوار شماره ۲۰۳۵۵، صص ۲ تا ۳۸ و مأخذ شماره ۲، صص ۸۱ تا ۸۵؛ و سند شماره ۱۲۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه نیروی زمینی سپاه، راوی: اسدالله احمدی، ۱۳۶۵/۵/۲۲ تا ۱۳۶۵/۶/۲۲، ص ۴۰.
- ۸- روزنامه کیهان، ۱۳۶۵/۶/۳، ص ۲۰، اطلاعیه ستاد مشترک ارتش.
- ۹- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۵۷، ۱۳۶۵/۶/۲، ص ۱، به نقل از رادیو صوت‌الجماهیر، ۱۳۶۵/۶/۱.
- ۱۰- پیشین، ص ۲.
- ۱۱- روزنامه رسالت، ۱۳۶۵/۶/۱، ص ۱۲، به نقل از روزنامه "داگنس نهتر" چاپ استکهلم.
- ۱۲- مأخذ شماره ۹، صص ۳۳ و ۳۴، روزنامه تایمز.
- ۱۳- روزنامه رسالت، ۱۳۶۵/۶/۳، ص ۲، سنج، خبرگزاری جمهوری اسلامی.
- ۱۴- واحد مرکزی خبر صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۱۳۶۵/۶/۳، ص ۹، رادیو اسرائیل به نقل از هفته‌نامه امریکایی "یواس. نیوز".
- ۱۵- سند شماره ۲۲۶۱۱۵، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ:
- منابع سیاسی داخلی سپاه، ۱۳۶۵/۶/۴، صص ۳ و ۴، به نقل از هفته‌نامه "یواس. نیوز".
- ۱۶- مأخذ شماره ۱۴، صص ۸ و ۹، رادیو اسرائیل به نقل از روزنامه انگلیسی زبان "جرورآلم پست" چاپ اورشلیم.
- ۱۷- مأخذ شماره ۹، ص ۱۱، رادیو اسرائیل به نقل از "داوار".
- ۱۸- مأخذ شماره ۹، ص ۷، روزنامه "الرای‌العام".
- ۱۹- مأخذ شماره ۹، ص ۹، رادیو صوت‌الجماهیر به نقل از روزنامه "الاضاء"، چاپ بحرین، ۱۳۶۵/۶/۱.
- ۲۰- روزنامه رسالت، ۱۳۶۵/۶/۱، ص ۱۲، واحد مرکزی خبر، به نقل از رادیو اردن.
- ۲۱- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۵/۶/۱، ص ۱۴، خبرگزاری جمهوری اسلامی.
- ۲۲- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۵/۶/۶، ص ۱۸، بیروت، واحد مرکزی خبر، به نقل از روزنامه "السفیر" چاپ لبنان.
- ۲۳- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۵/۶/۳، ص ۱۴، خبرگزاری جمهوری اسلامی، به نقل از مطبوعات کویت.
- ۲۴- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۵۶، ۱۳۶۵/۶/۱، ص ۶، روزنامه "الشرق الاوسط".
- ۲۵- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۶۲، ۱۳۶۵/۶/۷، ص ۱۱، خبرگزاری یونان.
- ۲۶- روزنامه کیهان، ۱۳۶۵/۶/۳، ص ۱۷، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی.
- ۲۷- روزنامه رسالت، ۱۳۶۵/۶/۳، ص ۱۲، تهران، خبرگزاری جمهوری اسلامی.
- ۲۸- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۵۸، ۱۳۶۵/۶/۳، ص ۱۱، روزنامه "السیاسه".
- ۲۹- مأخذ شماره ۹، ص ۱۷، رادیو اسرائیل، ۱۳۶۵/۶/۱.
- ۳۰- واحد مرکزی خبر صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۱۳۶۵/۶/۲، ص ۱، بی.بی.سی.
- ۳۱- مأخذ شماره ۲۸، ص ۱، خبرگزاری آلمان غربی.
- ۳۲- روزنامه رسالت، ۱۳۶۵/۶/۴، ص ۱۲، خبرگزاری تانیاوگ به نقل از مجله "افریک آسیا".
- ۳۳- واحد سیاسی دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، "گزارش"، نشریه شماره ۳۳، ۱۳۶۵/۶/۷، ص ۱۴، به نقل از روزنامه‌های عربستان.
- ۳۴- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۶/۳، ص ۱، به نقل از واحد مرکزی خبر.
- ۳۵- مأخذ شماره ۹، صص ۲۷ و ۲۸، رادیو امریکا به نقل از مجله "ساوت" چاپ لندن، ۱۳۶۵/۶/۱.
- ۳۶- مأخذ شماره ۱، صص ۳۲ تا ۳۶.
- ۳۷- مأخذ شماره ۱، صص ۳۲ تا ۳۶.